

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Plămădeală Ghenadie, Toma Nadejda,

Țurcan Anatolie, Cobzac Elena

Judecând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, *Sîrbu Lilia*, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 08 februarie 2022, în cauza penală de învinuire a lui

Malachi Tatiana xxxxx, născută la xxxxx, originară din xxxxx, domiciliată în xxxxx,

Șestovschi Ana xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată din xxxxx,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(1) Cod penal.

Termenii de examinare:

prima instanță: 10.04.2019 – 18.05.2021;

instanța de apel: 16.06.2021 – 08.02.2022;

instanța de recurs ordinar: 01.06.2022 – 15.11.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 18 mai 2021, *Malachi Tatiana* și *Șestovschi Ana* au fost achitate sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal.

S-a considerat ca fiind reabilite *Malachi Tatiana* și *Șestovschi Ana*.

A fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

2. În sentință, prima instanță a constatat că:

Malachi Tatiana de către organul de urmărire penală a fost învinuită de faptul că, activând în funcția de felcer-laborant în cadrul Laboratorului Diagnostic Clinic din cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Raional Leova (în continuare IMSP SR Leova), știind cu certitudine că beneficiază de un supliment de 10% din salariul de funcție pentru îndeplinirea responsabilităților ce țin de acțiuni privitor la evidența timpului de muncă a personalului, având scopul falsificării documentelor oficiale, acționând din alte interese personale și materiale, aflându-se în or. Leova, în perioada de timp, aprilie 2017 și aprilie 2018, urmărind scopul producerii unor consecințe juridice și săvârșirea unei

fapte cu intenție, care poate produce consecințe socialmente periculoase, cunoscând cu certitudine că personal, nu a activat în funcția dată, deoarece se afla peste hotarele Republicii Moldova, a introdus date vădit false în tabelele de pontaj ale angajaților IMSP SR Leova, pentru lunile aprilie 2017 (completat și semnat personal) și martie 2018 (completat de Șestovschi Ana Ion și semnat/confirmat personal) privind activitatea și aflarea la serviciu, a sa personală, pentru data de 01 aprilie 2017 și respectiv 30-31 martie 2018 cu transmiterea acestora ulterioară în contabilitatea instituției, obținând astfel dreptul să recepționeze personal ilegal salariu în sumă de 955,53 lei BNM.

Astfel, acțiunile lui *Malachi Tatiana* au fost încadrate juridic în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi – *”adică confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și liberează de obligații, indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare”*.

Șestovschi Ana de către organul de urmărire penală a fost învinuită de faptul că, activând în funcția de laborant în medicină în cadrul Laboratorului Diagnostic Clinic din cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Raional Leova (în continuare IMSP SR Leova), având scopul falsificării documentelor oficiale, acționând din alte interese personale și materiale, aflându-se în or. Leova, în perioada de timp, august 2017 - martie 2018, urmărind scopul producerii unor consecințe juridice și săvârșirea unei fapte cu intenție, care poate produce consecințe socialmente periculoase, cunoscând cu certitudine că infirmiera laboratorului clinic Oglindă Valentina xxxx, felcerul laboratorului clinic Malachi Tatiana xxxx, șeful laboratorului diagnostic clinic Lupu Eugeniu, felcerul laborant Batîr Viorica xxxxn-au activat în funcțiile date, deoarece se aflau peste hotarele Republicii Moldova, a completat (introdus date vădit false) tabelele de pontaj (formularul interdepartamental tipizat nr. MR-13 aprobat prin Hotărârea Departamentului Statistică al RM nr. 01 din 10 ianuarie 1997 care este documentul de bază, potrivit căruia se efectuează calculul orelor și prezența la locul de muncă, în baza căruia lunar se calculează și se achită salariul, și că acestea se atribuie la categoria documentelor oficiale) pentru angajații Laboratorului Diagnostic Clinic din cadrul IMSP SR Leova, pentru lunile august 2017, septembrie 2017, octombrie 2017, noiembrie 2017, decembrie 2017, februarie 2018 și martie 2018 (contrasemnat de Malachi Tatiana) privind activitatea și aflarea la serviciu, a infirmierei laboratorului clinic Oglindă Valentina xxxx pentru data de 04 august 2017, felcerului laboratorului clinic Malachi Tatiana xxxx pentru 19 august 2017, 21 și 23 octombrie 2017, 31 martie 2018, șefului Laboratorului diagnostic clinic Lupu Eugeniu xxxx pentru data de 16 septembrie 2017 și felcerul laborant Batîr Viorica xxx pentru datele de 09 noiembrie 2017, 11 noiembrie 2017, 28 noiembrie 2017, 23 decembrie 2017, 26-27 decembrie 2017 și 16 februarie 2018, cu transmiterea ulterioară a acestora în contabilitatea instituției, acordându-le dreptul să recepționeze ilegal salariul numiții Lupu Eugeniu Serafim în sumă de 324,24 lei, Batîr Viorica xxxxx în sumă de 1102,95 lei, Malachi Tatiana xxxxx în sumă de 955,53 lei și Oglindă Valentina în sumă de 93,63 lei.

Acțiunile lui *Șestovschi Ana* au fost încadrate juridic în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi – *”adică confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și liberează de obligații, indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare”*.

Prima instanța constatând absența a două elemente constitutive ale infracțiunii - obiectul infracțiunii și latura subiectivă, prevăzute de art. 361 Cod penal în acțiunile lui Malachi Tatiana și Șestovschi Ana, potrivit art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, a dispus adoptarea unei sentințe de achitare.

3. Împotriva sentinței a declarat apel adjunctul interimar al Procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, *Procoavă Adrian* prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care *Malachi Tatiana* și *Șestovschi Ana* să fie recunoscute vinovate în comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(1) Cod penal, iar în corespundere cu prevederile art.60 Cod penal a înceta procesul penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

3.1. În argumentarea apelului declarat procurorul a invocat că prima instanță eronat a constata că tabelul de pontaj nu reprezintă un act oficial. Prima instanță a făcut trimitere la hotărârea Colegiului penal al Curții supreme de Justiție nr.4-1ril-2/2014 din 20.03.2014, fără a se lua în considerație alte hotărâri definitive pe caz și nu în ultimul rând decizia CSJ din 26.04.2021 pe dosarul nr. lra-1057/2021.

Prima instanță nu a ținut cont de faptul că, atât Malachi Tatiana cât și Șestovschi Ana până la reorganizarea SR Leova au deținut în atribuțiile funcționale completarea tabelelor de pontaj, modalitatea de completare care este reflectată în formularul interdepartamental tipizat nr.MR-13, aprobat prin Hotărârea Departamentului Statistică al RM nr.01 din 10.01.1997, care este documentul de bază, potrivit căruia se efectuează calculul orelor și prezența la locul de muncă, în baza căruia lunar se calculează și se achită salariul și că acestea se atribuie la categoria documentelor oficiale, și nu necesită careva cunoștințe speciale în acest domeniu pentru a fi completate, atribuții care ultimele și le-au asumat.

Nu a ținut cont de faptul că, tabele de pontaj în care au fost introduse date false, și care au fost deținute și folosite de ultimele, au generat direct niște consecințe juridice, și anume au generat achitarea salariului și au servit un argument de nesancționare (potrivit Codului Muncii) a salariaților pentru lipsa nemotivată de la serviciu.

De asemenea, a invocat că Recomandarea Rec(2002) a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, către Statele membre, privind accesul la documentele publice din 21.02.2002, stipulează că „*documentele publice*” semnifică toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire.

Astfel, termenul de „*documente publice*” reprezintă, în sensul recomandării, toate informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă (texte scrise, înregistrate pe bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, email-uri, informații stocate pe suport electronic cum ar fi bazele de date electronice etc.). Atât documentele produse de o autoritate, cât și documentele ce provin de la terți și care au fost primite de o autoritate publică sunt acoperite de definiție.

A invocat că potrivit art.6 al Legii privind accesul la informație nr. 182-XIV din 11.05.2000, prin document oficial trebuie de înțeles documentul care: 1) conține informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în

condițiile legii de către alți subiecți de drept; 2) atestă faptul având relevanță juridică; 3) circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației.

Prin urmare, procurorul a conchis că tabelul de pontaj este document oficial, deoarece prin acest act este dusă evidența orelor de lucru care sunt remunerate din bugetul instituției unde activau inculpatele, iar latura obiectivă a componenței infracțiunii se manifestă prin introducerea datelor eronate, or, în cazul identificării acestora, chiar dacă acestea nu au fost introduse primar, urmau a fi corectate prin îndeplinirea unui nou tabel de pontaj (f. d. 201-210, vol. II).

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 08 februarie 2022, s-a respins ca fiind nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, prima instanță, apreciind probele administrate și circumstanțele cauzei, examinându-le conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, corect a ajuns la concluzia că la caz nu au fost stabilite probe suficiente și concludente, care să certifice în mod obiectiv despre vinovăția inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana în învinuirea înaintată în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, respectiv, acestea urmează a fi achitate în temeiul art. 390 alin. (1) p. 3) Cod penal, deoarece fapta inculpatelor nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, instanța de apel a menționat că în calitate de probe ale vinovăției inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana, partea acuzării a prezentat: Raportul privind înregistrarea materialului în Registrul nr. 2 a DGT Sud CNA din 18.06.2018 (f.d.8, vol. I) și Procesul-verbal de examinare a obiectelor din 11 februarie 2019, privind examinarea listelor de pontaj pe Laboratorul clinic din cadrul IMSP SR Leova, din aprilie 2017, august 2017, septembrie 2017, octombrie 2017, noiembrie 2017, decembrie 2017 și martie 2018 (f.d.104-115, vol. I).

Instanța de apel a menționat încă că aceste probe confirmă doar faptul existenței erorilor de completare a tabelelor de pontaj, și nu intenția directă în falsificare a acestor tabele.

Din conținutul tabelelor de pontaj pe Laboratorul clinic din cadrul IMSP SR Leova, din aprilie 2017, august 2017, septembrie 2017, octombrie 2017, noiembrie 2017, decembrie 2017 și martie 2018, instanța de apel a stabilit că deși este indicat că acestea au fost întocmite de inculpate, totodată lipsește semnătura acestora de confirmare a corectitudinii informației introduse în tabeluri.

Din conținutul Ordinului nr. 25 din 21 februarie 2017, emis de Directorul IMSP SR Leova, Gușanu Ion, rezultă că responsabil de evidența timpului de muncă real prestat în componența Laboratorului clinic a fost numit Lupu Eugeniu, unica persoană responsabilă de tabelarea angajaților (f. d. 20, vol. I).

În același timp, din conținutul Ordinului nr. 93 din 28 noiembrie 2018 emis de directorul IMSP SR Leova Malașevschi A. a aplicat sancțiunea disciplinară conform art. 206 lit. a) Codul muncii, sub formă de muștrare, persoanelor responsabile pentru evidența timpului de muncă real prestat conform ordinului nr. 25 din 21 februarie 2017, și anume lui Lupu Eugeniu – șef laborator clinic IMSP SR Leova. Motivul fiind faptul că s-a depistat includerea

în tabelul de pontaj a persoanelor care au fost absente de la lucru (f. d. 186, vol. I).

Instanța de apel a apreciat ca fiind corectă poziția primei instanțe privind lipsa în acțiunile inculpatelor a laturii subiective. *Instanța de fond just a stabilit că tabelele de pontaj nu au fost semnate de inculpate, și dănsese nu erau responsabile de întocmirea acestor tabele.*

Astfel , instanța de apel a stabilit că obligația de executare a sarcinilor privind *evidența timpului de muncă efectiv prestat și întocmirea tabelelor de pontaj pentru laboratorul clinic nu au fost delegate în regim oficial către Șestovschi Ana și Malachi Tatiana.* Potrivit Ordinului nr. 25 din 21.02.2017 tabelele de pontaj urmau a fi aprobate de director, coordonate cu șefii de secții, șefa serviciului economico-financiar. *Nici fișa de post, și nici un alt act administrativ nu denotă responsabilitatea inculpatelor în vederea întocmirii tabelelor de pontaj, dar și responsabilitatea pentru exercitarea acestor acțiuni.*

Aceste fapte au fost confirmate atât de către inculpate, cât și martorii Diaconu Valentina și Gușanu Ion în instanțele de fond și de apel.

Totodată, în calitate de probe pentru recunoașterea vinovăției inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana, au fost audiați martorii: Diaconu Valentina, Oglindă Valentina, Cociorvei Ludmila, Gușanu Ion, Tiftilov-Rotari Oxana și Lupun Eugeniu. *Reieșind din declarațiile martorilor nominalizați și din materialele cauzei, acuzatorul de stat nu a făcut dovada faptului că în acțiunile inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana a existat intenția de a falsifica actele oficiale.*

De asemenea, instanța de apel constată că din declarațiile martorilor *Diaconu Valentina, Tiftilov-Rotari Oxana, Gușan Ion,* ultimii au descris doar procedura întocmirii tabelelor de pontaj, faptul stabilirii greșelilor în tabelele de pontaj, ce au dus la achitarea salariului persoanelor, care nu au fost la serviciu în zilele stabilite, dar nu au dat declarații directe ce ar demonstra că anume inculpatele Malachi Tatiana și Șestovschi Ana, cu intenție directă, în scopuri de a beneficia de drepturi sau beneficii, au introdus date false în tabelele de pontaj.

Mai mult, potrivit acuzației procurorul încriminează inculpatei Malachi Tatiana – completarea și semnarea tabelii de pontaj pentru luna aprilie 2017, dar și completarea de către Șestovschi Ana și semnarea de către Malachi Tatiana a tabelii de pontaj pentru luna martie 2018.

Astfel, atât pentru luna martie a anului 2018, se înregistrează ca fiind identificarea rubricii „*maistru*” cu mențiunea scrisă – T. Malachi, iar pentru tabela de pontaj pentru luna aprilie 2017 se identifică inscripția «*întocmit T. Malachi*». Nici una din aceste fișe neînregistrând o semnătură ce ar aparține inculpatelor.

Prin urmare, se atestă că chiar și în condiția în care se presupune că inculpatele au întocmit tabelul de pontaj, acestea nu puteau să cunoască despre lipsa persoanei de la serviciu, în lipsa unei cereri oficiale de concediu, iar în atribuțiile lor de serviciu nu intra obligația de verificare a prezenței salariatului la serviciu, or aceste atribuții erau în seama șefului de secție, care la acel moment era Lupu Eugeniu.

Unicul martor care indică că, anume inculpatele *Malachi Tatiana și Șestovschi Ana* au întocmit în acele perioade tabelele de pontaj, obiect al infracțiunii, *este Lupu Eugeniu, persoana care potrivit Ordinului nr. 25 din 21 februarie 2017 era persoana responsabilă de întocmirea tabelelor de pontaj, pe secția Laboratorul clinic IMSP SR Leova.*

În ședința de apel martorul Lupu Eugeniu a declarat că, în anul 2017 începând din iunie a îndeplinit funcția de vice director din motiv că directorul trebuia să se deplaseze în SUA la copiii.

Funcția de bază era ca vice director, conform regulamentului vice director îndeplinește funcția de director ne remunerabil. Totodată rămăsese și ca șef de laborator. Indică că cu tabelele de pontaj se ocupa d-na Șestovschi din anul 2015, și evidența și tabelele de pontaj erau îndeplinite separat. Menționează că în laborator tabelele de pontaj le îndeplinea d-na Șestovschi Ana dar și d-na Malachi Tatiana tot cunoștea să îndeplinească tabele de pontaj. *Declară că nimeni nu a fost instruit cum se îndeplinesc tabelele de pontaj, cel puțin nu-și aduce aminte să fi fost astfel de instruire și nu cunoaște cine a întocmit acele tabele de pontaj el în acea perioadă era în concediu. Indică că a făcut cunoștință cu ordinul prin care el a fost împuternicit cu întocmirea tabelelor de pontaj când au venit colaboratorii CNA. Recunoaște că în fișele inculpatelor nu există mențiuni că ele trebuie să întocmească tabelele de pontaj, și faptul că el verifica tabelele de pontaj în laboratorul clinic în perioada 2017-2018. Indică că erau momente când angajații cereau în formă verbală zile libere, tot timpul cuiva îi trebuia jumătate de zi sau o zi, lucru se făcea cât era, astfel nu erau impedimente în munca de la laborator (f.d.9-10, vol. III).*

Însă din declarațiile acestuia nu se demonstrează că inculpatele au avut intenția directă de a introduce date false și că au urmărit prin aceasta modul de a căpăta careva drepturi, beneficii sau să fie eliberate de careva obligațiuni.

În ședința de apel martorul Cociorvei Ludmila a declarat că are funcția de șef serviciu economic financiar, și una din atribuții este verificarea tabelelor de pontaj. Referitor la tabelele de pontaj, a declarat că acestea se prezentau la control pe data de 24 a lunii, iar dacă cineva pleca după data de 24 în concediu de boală, sau concediu pe cont propriu, tabelele se corectau, iar la caz din câte cunoaște persoanele nu depuneau cerere, dar se învoiau verbal, din această cauză și au apărut greșeli în tabelul de pontaj (f. d. 4, vol. III).

Reieșind din declarațiile martorul Cociorvei Ludmila rezultă că tabelele de pontaj erau întocmite până la data de 24 a lunii, cu indicarea datelor și pentru perioada următoare a zilei de 24, astfel aceste acțiuni au generat în unele cazuri, introducerea eronată a datelor, totodată persoanele în privința cărora s-a stabilit introducerea ca fiind la serviciu, însă în realitate fiind peste hotarele țării, aceștia au confirmat că s-au învoit verbal de la superiorul subdiviziunii Lupu Eugeniu, pentru a lipsi de la serviciu, iar careva cereri în sensul dat nu au înaintat, înțelegerea fiind ca să recupereze o zi din concediul *oficial, ceea ce sa și efectuat*. În condițiile enunțate se atestă și lipsa intenției inculpatelor de a introduce date false în tabelele de pontaj, ori acestea nu au beneficiat de careva remunerări sau beneficii materiale, în urma introducerii datelor eronate în tabelele de pontaj.

Mai mult ca atât, a considerat ca fiind întemeiată concluzia instanței de judecată precum că, invocarea părții acuzării referitor la faptul că inculpatele erau remunerate pentru întocmirea tabelelor de pontaj, este eronată, or din conținutul probelor examinate s-a stabilit că inculpatele Malachi Tatiana și Șestovschi Ana nu au primit nicicând spor la salariu, pentru acest fapt, toate sporurile salariale lunare achitate inculpatelor au fost achitate pentru performanțele profesionale, și sunt egale cu sporurile achitate și celorlalți salariați, ne raportându-se careva diferență ce ar confirma poziție părții acuzării.

În consecință instanța de apel a conchis că partea acuzării nu a prezentat careva probe ale existenței în acțiunile inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana a laturii subiective a infracțiunii, prevăzute de art. 361 alin. (1) CP RM, și anume a existenței la inculpate a intenției de falsificare a datelor în tabelele de pontaj.

Astfel, apreciind probele în ansamblul lor, instanța de apel a constatat că în baza rezultatelor examinării cauzei penale nu au fost stabilite probe, care ar certifica în mod obiectiv despre vinovăția inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana în învinuirea înaintată și de aceea prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia cu privire la achitare în temeiul art. 390 alin. (1) p. 3 CPP RM, și temeiuri pentru admiterea apelului procurorului și casarea sentinței nu sunt.

5. Împotriva decizia instanței de apel a declarat recurs procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, *Sîrbu Lilia*, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1), pct.6) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5.1. În argumentare recursului ordinar acuzatorul de stat a invocat că prima instanța în dispozitivul sentinței contrar prevederilor art.396 pct.2) Cod de procedură penală nu a indicat motivul achitării inculpatelor.

La rândul său instanța de apel nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță în aspectul vizat.

Instanța de apel menținând sentința fără modificări, a preluat constatările primei instanțe, unul din care era că tabelul de pontaj nu reprezintă un act oficial.

Ambele instanțe de judecată nu au luat în considerație faptul că, noțiunea de *document oficial* specificată în art.361 Cod penal, a fost abordat și la judecarea recursului în interesul legii, soluționat prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 martie 2014 (dosar nr.4-Iril-2/2014), la adoptarea căreia s-a decis de a accepta o abordare jurisprudențială unică în cazul prezentării certificatului (adeverinței) de salarizare fals instituțiilor financiare, în scopul obținerii unui credit.

La determinarea noțiunii de act (document) oficial s-a indicat Recomandarea Comitetului Miniștrilor a Consiliului Europei privind accesul, la documentele publice din 21.02.2002 (Rec(2002)2), care menționează că prin *document public* se înțelege toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire.

Termenul de *documente publice* reprezintă în sensul Recomandării, toate informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă (texte scrise, înregistrate pe bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, email-uri, informații stocate pe suport electronic cum ar fi bazele de date electronice etc.). Atât documentele produse de o autoritate, cât și documentele ce provin de la terți și care au fost primite de o autoritate publică sunt acoperite de definiție.

Astfel, noțiunea oficial se referă nu doar la documentele eliberate de autoritățile publice, dar și la documentele prezentate autorităților publice.

În sensul definirii tabelului de pontaj ca act oficial, trebuie de reținut și prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr.12 din 14.05.2018 privind

excepția de neconstituționalitate a art.361 alin.(2), lit. c) Cod penal, și anume, pct. 54, potrivit căruia: „având în vedere dispozițiile articolului 6 din Legea nr.182 din 11 mai 2000, privind accesul la informație, prin „document oficial” este avut în vedere documentul care: 1) *conține informații care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/ sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alte subiecte de drept;* 2) *atestă faptul care are relevanță juridică;* 3) *circulă în cadrul unui sistem de înregistrare de evidența strictă și de control al circulației.* Mai mult, pe lângă aceste caracteristici, în contextul art. 361 alin.(1) Codul penal, *documentul oficial fals trebuie să confere drepturi sau să scutească de obligații.*

În cazul din speță tabelul de pontaj, indiferent de statutul entității emitente (persoană privată sau publică), obține caracterul unui document oficial imediat ce este inclus în evidența contabilă a entității emitente, serviți bază pentru prelucrarea ulterioară a informațiilor conținute în acest tabel de pontaj atât în interiorul entității emitente, cât și în afara ei, precum și pentru generarea altor acte juridice: calcularea salariului, calcularea și raportarea autorităților publice a datelor statistice despre impozitele reținute.

Un alt criteriu de apreciere a tabelului de pontaj că fiind un document oficial este acel fapt că, deși acest act nu necesită a fi prezentat în mod obligator autorităților publice de control, însă entitatea emitentă este obligată să respecte reguli de păstrare, astfel că tabelul de pontaj în orice moment poate fi supus controlului oficial din partea autorităților publice cu funcții de control. Caracterul oficial al tabelului de pontaj rezidă și din faptul, că acordă drepturi salariale și eliberează de obligații, producând efecte nu doar pentru entitatea emitentă, cum este în cazul din speță Laboratorului Diagnostic Clinic din cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Raional Leova, dar și pentru salariat, care este un subiect distinct al relațiilor civile, ceea ce în cazul cercetat a avut loc.

Aceste raționamente au fost invocate de către procuror și în cererea de apel, însă instanța de apel nici nu s-a expus asupra lor, ceea ce contravine prevederilor art. 414 alin.(5) din Codul de procedură penală.

La fel, recurentul invocă că poziție instanței de apel ce ține de motivele achitării inculpatelor este contradictorie, la caz nefiind clar care elementele ale infracțiunii lipsesc, or reieșind din motivele expuse de către instanțele de judecată există două poziții contradictorii.

6. La recursul ordinar declarat de către procuror, a depus referință avocatul *Șcheau Igor* în numele inculpatelor, care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Conform art.435 alin.(1), pct.2), lit. c) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect Legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Rezumând argumentele aduse în cererea de recurs, se constată dezacordul acuzatorului de stat cu menținerea de către instanța de apel a sentinței primei instanțe de achitare a inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, invocând în acest sens temeiurile pentru recurs prevăzute în pct. 6), alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.*

Analizând lucrul judecat de către instanțele ierarhic inferioare, Colegiul penal lărgit constată că, atât sentința cât și decizia instanței de apel sunt afectate de erori procesuale, care nu pot fi remediate în prezenta procedură, din atare considerente cele avansate de recurent urmează a fi admise, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În contextul dat, Colegiul penal ține să evidențieze că, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, *sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.*

Potrivit art. 394 alin. (3), pct. 2), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea *temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării*, nefiind admisă introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 385 alin. (1), pct. 3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea. Conform art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

În speță, se reține că potrivit rechizitoriului *Malachi Tatiana și Șestovschi Ana* au fost puse sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi – *”adică confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și liberează de obligații, indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare”.*

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a pronunțat o sentință de achitare pe învinuirea înaintată inculpatelor *Malachi Tatiana și Șestovschi Ana* în baza de art. 361 alin. (1) Cod penal și a dispus reabilitarea inculpatelor.

Astfel, Colegiul penal reține că prima instanță a constatat în descriptiv diverse motive de achitare, care se contrazic reciproc, cum ar fi că: „*tabelul de pontaj nu reprezintă un act oficial, așa cum s-a reținut de către organul de urmărire penală în textul acuzației. Prin urmare, tabelul de pontaj nu subscrie noțiunea de document oficial în sensul obiectului material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal. Din atare considerente, după cum a fost specificat mai sus, lipsa unei părți componente ale infracțiunii echivalează cu lipsa elementelor constitutive a infracțiunii, la caz, lipsește latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, iar persoanele puse sub învinuire pe alt capăt de acuzare, adică Șestovschi Ana și Malachi Tatiana, urmează a fi achitate, deoarece fapta inculpatelor nu întrunește elementele infracțiunii incriminate.*”

Ulterior s-a contrazis indicând „*absența a două elemente constitutive ale infracțiunii (obiectul infracțiunii și latura subiectivă) prevăzute de art. 361 în acțiunile lui Malachi Tatiana și Șestovschi Ana, instanța, potrivit rigorilor art. 390 alin. (1), pct. 3) Cod de procedură penală, este obligată să adopte la caz sentință de achitare*”, nefiind indicat clar care elemente ale infracțiunii incriminate lipsesc.

Totodată în dispozitivul sentinței a dispus divergent că, inculpatele *Malachi Tatiana și Șestovschi Ana* sunt achitate de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, însă fără a indica motivul achitării, circumstanțe ce contravin prevederilor art.396 pct.2) Cod de procedură penală, care stipulează că dispozitivul sentinței de achitare sau de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă: 2) *dispoziția de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal și **motivul pe care se întemeiază achitarea sau încetarea procesului.***

Mai mult ca atât, prima instanță contrar prevederilor art. 373 Cod de procedură penală și-a întemeiat concluziile pe probe care nu au fost verificate în ședința de judecată și nu au fost consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reiterează că aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Prin urmare se constată că, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de Lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărâri.

În continuare, Colegiul penal notează prevederile art. 414 alin. (1), (5) și (6) Cod de procedură penală, care stipulează că, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima

instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Conform art. 417 alin. (1), pct. 8) Cod de procedură penală, *decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări.* Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate.* În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Instanța de recurs constată, că în speță instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descrierii deciziei contestate (pct. 4. din decizie) nu a reacționat în modul prevăzut de Lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

Totodată, în dispozitive a dispus divergent că, *„se menține integral sentința judecătorească Cimișlia, sediul Leova din 18 mai 2021 în cauza penală în privința lui Malachi Tatiana și Șestovschi Ana învinuite de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal”,* la fel fără indicarea motivului achitării.

Mai mult ca atât, la fel a relevat în descriptiv mai multe motive de achitare, care se contrazic reciproc, indicând neclar și divergent că **„potrivit rezultatelor examinării cauzei penale nu au fost stabilite probe suficiente și concludente, care să certifice în mod obiectiv despre vinovăția inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana în învinuirea înaintată în baza art. 361 alin. (1) CP RM, în legătură cu care fapt, acestea urmează a fi achitate în temeiul art. 390 alin. (1), p. 3) CPP al RM, deoarece fapta inculpatelor nu întrunește elementele infracțiunii... apreciind toate probele prezentate în cauză din punctul de vedere al concludenței, veridicității și suficienței colegiul consideră că în acțiunile inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana lipsește latura subiectivă a infracțiunii indicate... analizând probele prezentate de către partea acuzării, colegiul constată că aceste probe confirmă doar faptul existenței erorilor de completare a tabelelor de pontaj, și nicidecum intenția directă în falsificare a acestor tabele.... instanța de fond just a stabilit că tabelele de pontaj nu au fost semnate de inculpate, și dăsele nu erau responsabile de întocmirea acestor tabele.... partea acuzării nu a prezentat careva probe ale existenței în acțiunile inculpatelor Malachi Tatiana și Șestovschi Ana a laturii subiective a infracțiunii, prevăzute de art. 361 alin. (1) CP RM, și anume existenței la inculpate a intenției de falsificare a datelor în tabelele de pontaj... chiar și în condiția în care se presupune că inculpatele au întocmit tabelul de pontaj, acestea nu puteau să**

cunoască despre lipsa persoanei de la serviciu, în lipsa unei cereri oficiale de concediu, iar în atribuțiile lor de serviciu nu intra obligația de verificare a prezenței salariatului la serviciu, or aceste atribuții erau în seama șefului de secție, care la acel moment era Lupu Eugeniu”, temeuri de achitare care se exclud reciproc și generează diferite consecințe juridice.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel constată în acțiunile inculpatelor lipsa laturei subiective a infracțiunii, și anume intenția de falsificare a datelor în tabelele de pontaj, concomitent, se expune că instanța de fond corect le-a achitat pe *Malachi Tatiana* și *Șestovschi Ana* respectiv, menținând și motivele achitării, expuse de către prima instanța, și anume lipsa laturii obiective (lipsa obiectului material al infracțiunii prevăzute de art.361 Cod penal și anume documentului oficial) și laturii subiective.

Respectiv, se constată că la caz sunt două poziții contradictorii, în speța nefiind constatat și indicat cu certitudine, care elemente ale infracțiunii incriminate lipsesc.

De asemenea, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel a omis să aprecieze circumstanțele de fapt și de drept ale speței, și prin prisma deciziei Curții Supreme de Justiție nr.4-1ril-2/2014 din 20.03.014, la examinarea recursului în interesul Legii cu privire la determinarea modului unitar de interpretare și aplicare a prevederilor art. 361 alin. (1) Cod penal.

La fel, sunt neclare și contradictorii concluziile instanței de apel prin care se constată că probele cercetate confirmă existența erorilor de completare a tabelor de pontaj și nicidecum intenția directă a inculpatelor în falsificare a acestor tabelelor. Or instanța de apel mai întâi indică că, tabelele de pontaj nu au fost întocmite și semnate de către inculpate, ulterior însă admite posibilitatea întocmirii tabelului de pontaj de către acestea, menționând însă că în atribuțiile lor de serviciu nu intra obligația de verificare a prezenței salariatului la serviciu, deoarece aceste atribuții aparțineau șefului de secție, Lupu Eugeniu.

În continuare, analizând concluziile instanței de apel în baza cărora și-a fundamentat soluția de achitare a inculpaților *Malachi Tatiana* și *Șestovschi Ana* de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal lărgit conchide că soluția adoptată nu rezultă din aprecierea fiecărei probe separat și în coroborare cu celelalte probe aduse în sprijinul învinuirii în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale. Însă potrivit rigorilor impuse de prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel urma să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea deciziei, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții și din care considerente ele urmează a fi reapreciate, admise ori respinse ca probe.

Colegiul penal, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) -(4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor

Din conținutul deciziei recurate, rezultă că instanța de apel și-a întemeiat concluziile pe declarațiile martorilor *Diaconu Valentina*, *Oglindă Valentina*, *Cociorvei Ludmila*, *Gușanu Ion*, *Tifilov-Rotari Oxana*, *Lupu Eugeniu*, probe care nu

au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal (f. d. 12 vol. III).

Împrejurările expuse atestă că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile Legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este întemeiat, fapt ce generează casarea totală a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În acest context, la rejudecarea cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. art. 436 și 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93-95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1), pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, *Sîrbu Lilia*.

Se casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 08 februarie 2022, în cauza penală în privința lui **Malachi Tatiana xxxxx** și a lui **Șestovschi Ana xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 27 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena